

หมวดคำที่เกี่ยวข้องกับการแสดงลักษณะมาลาในภาษาไทย

การกำหนดหมวดคำที่เกี่ยวข้องกับการแสดงลักษณะมาลาในภาษาไทยนั้น ใช้ตาม
กรอบประโยคทดสอบของ ดร. วิจินตน์ ภาณุพงศ์¹ ดังนี้

2.1. คำนามและคำกริยาอาการ

ใช้กรอบประโยคทดสอบที่มี 3 ตำแหน่งคู่หนึ่ง คือ

กรอบ 1 ก. 1 2 แล้ว

ข. 1 กำลัง 3

คำที่อาจจะปรากฏในตำแหน่งที่ 1 ของกรอบประโยคทั้งสองนี้ได้เรียกว่าคำนาม
ส่วนคำที่อาจจะปรากฏในตำแหน่งที่ 2 ของกรอบ ก. และตำแหน่งที่ 3 ของกรอบ ข. ได้
เรียกว่า คำกริยาอาการ

ตัวอย่าง น้ำ เคี้ยว แล้ว

น้ำ กำลัง เคี้ยว

คำว่า น้ำ ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำนาม

คำว่า เคี้ยว ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำกริยาอาการ

2.2. คำกริยาอาการ

ใช้กรอบประโยคทดสอบที่มี 4 ตำแหน่งคู่หนึ่ง คือ

¹ Vichin Panupong. Inter-Sentence Relations in Modern Con-
versational Thai. The Siam Society, 1970. pp. 120-176.

กรอบ 2 ก. นาม 2 นาม แล้ว

ข. นาม กำลัง 3 นาม

คำที่อาจจะปรากฏในตำแหน่งที่ 2 ของกรอบ ก. และตำแหน่งที่ 3 ของกรอบ ข. ได้เรียกว่า คำกริยาสกรรม

ตัวอย่าง เด็ก กิน ข้าว แล้ว

เด็ก กำลัง กิน ข้าว

คำว่า กิน ในตัวอย่างข้างบนนี้ถือว่าเป็นคำกริยาสกรรม

2.3. คำกริยาทวิกรรม

ใช้กรอบประโยคทดสอบที่มี 5 ตำแหน่งคู่หนึ่ง คือ

กรอบ 3 ก. นาม 2 นาม นาม แล้ว

ข. นาม กำลัง 3 นาม นาม

คำที่อาจจะปรากฏในตำแหน่งที่ 2 ของกรอบ ก. และตำแหน่งที่ 3 ของกรอบ ข. ได้ เรียกว่า คำกริยาทวิกรรม

ตัวอย่าง นิค รด น้ำ ต้นไม้ แล้ว

นิค กำลัง รด น้ำ ต้นไม้

คำว่า รด ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำกริยาทวิกรรม

2.4. คำกริยาอกรรมยอย

ใช้กรอบประโยคทดสอบที่มี 5 ตำแหน่ง คือ

นาม กว่า นาม แล้ว

คำกริยาอกรรมยอยที่อาจจะปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบนี้ได้ เรียกว่า คำกริยาอกรรมยอย

ตัวอย่าง เสือ เกา กว่า กางเกง แล้ว
คำว่า เกา ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำกริยากรรมย่อย

2.5. คำสรรพนาม

ถือเป็นหมวดย่อยของคำนาม เพราะคำสรรพนามอาจจะปรากฏในตำแหน่งเดียวกับคำนามในกรอบประโยค 1 ก. และ 1 ข. ได้ แต่ไม่อาจใช้แทนคำนามได้เมื่อคำนามนั้นมีคำกริยากรรมย่อยมาขยาย เช่น :-

- ก. เด็ก กำลัง ร้องเพลง อาจจะใช้คำสรรพนาม เขา มาแทนคำนาม เด็ก ได้ เป็น เขา กำลัง ร้องเพลง
- ข. เด็ก ยอม กำลัง ร้องเพลง ในที่นี้คำว่า ยอม เป็นคำกริยากรรมย่อยขยายคำนาม เด็ก ได้ เราจะใช้คำสรรพนาม เขา มาแทนคำนาม เด็ก ในประโยคนี้นั้นเป็น เขา ยอม กำลัง ร้องเพลง ไม่ได้

ด้วยเหตุที่คำสรรพนามเป็นคำหมวดย่อยของคำนาม ดังนั้นในวิธานิพนธ์ฉบับนี้ เมื่อกล่าวถึงคำนามจะหมายรวมถึงคำสรรพนามด้วยทุกแห่ง

2.6. คำช่วยหน้ากริยา

คำที่อาจจะปรากฏแทนคำว่า กำลัง ในกรอบประโยคทดสอบ คำนามและคำกริยากรอบ 1 ข. 2 ข. และ 3 ข. ได้ เรียกว่า คำช่วยหน้ากริยา

- กรอบ 1 ข. นาม กำลัง กริยากรรม
- กรอบ 2 ข. นาม กำลัง กริยากรรม นาม
- กรอบ 3 ข. นาม กำลัง กริยากรรม นาม นาม

ตัวอย่าง

- กรอบ 1 ข. นาม กำลัง กริยากรรม เช่น ฝน กำลัง ตก
- กรอบ 2 ข. นาม จะ กริยากรรม นาม เช่น น้อง จะ กิน ข้าว

กรอม 3 ข. นาม เพ็ง กริยาทวิกรรม นาม นาม เช่น แม่ เพ็ง ให้ สตางค์ ลูก
คำว่า กำลัง จะ เพ็ง ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็น คำช่วยหน้ากริยา

2.7. คำช่วยหลังกริยา

คำที่อาจจะปรากฏแทนคำว่า แล้ว ในกรอมประโยคทดสอบคำนามและคำกริยา
กรอม 1 ก. 2 ก. และ 3 ก. ได้ เรียกว่า คำช่วยหลังกริยา

กรอม 1 ก. นาม กริยากรรม แล้ว

กรอม 2 ก. นาม กริยากรรม นาม แล้ว

กรอม 3 ก. นาม กริยาทวิกรรม นาม นาม แล้ว

ตัวอย่าง

กรอม 1 ก. นาม กริยากรรม แล้ว เช่น ฝน ตก แล้ว

กรอม 2 ก. นาม กริยากรรม นาม อยู่ เช่น หนอย กิน ข้าว อยู่

กรอม 3 ก. นาม กริยาทวิกรรม นาม นาม แล้ว เช่น แม่ ให้ สตางค์ ลูก แล้ว
คำว่า แล้ว อยู่ ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็น คำช่วยหลังกริยา

2.8. คำหน้ากริยา

คำหน้ากริยา คือคำที่ปรากฏหน้าคำกริยา ไม่เคยอยู่ตามลำพังโดยที่ไม่มีคำกริยาอยู่
ด้วย และไม่ลงเสียงหนัก (unstressed)¹

¹ นววรรณ พันธุเมธา, "โครงสร้างของหน่วยแกนของกริยาวลี" (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2510) หน้า 14.

ตัวอย่าง นิด ไป กิน ข้าว
นอย มา หา ฉัน

คำว่า ไป มา ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำหน้ากริยา

2.9. คำหลังกริยา

คำหลังกริยา คือคำที่ปรากฏหลังคำกริยา ไม่เคยอยู่ตามลำพังโดยที่ไม่มีคำกริยา
อยู่ควบ และไม่ลงเสียงหนัก (unstressed)¹

ตัวอย่าง ทียบ ไป เถอะ
เคิน มา แลว
เกบ สมค ไว แลว
นอน เสีย เถอะ

คำว่า ไป มา ไว เสีย ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำหลังกริยา

2.10. คำลักษณนาม

ใจกรอบประโยคทดสอบที่มี 6 ตำแหน่ง คือ

นาม _____ กริยากรรมย่อย นี้ กริยากรรม แลว

คำที่ไม่ใช่คำนามที่อาจจะปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบนี้ได้
เรียกว่า คำลักษณนาม

ตัวอย่าง แกว ไบ ไทญ นี้ ราว แลว

คำว่า ไบ ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำลักษณนาม

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

2.11. คำกริยาวิเศษณ์

ใช้กรอมประโยคทดสอบที่มี 3 และ 4 ตำแหน่ง กรอบใดกรอบหนึ่ง ดังนี้

ก. นาม กริยากรรม _____

ข. นาม คำช่วยหน้ากริยา กริยากรรม _____

คำที่ไม่ใช่คำกริยา คำช่วยหลังกริยา คำหลังกริยาและคำลงท้ายที่ปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอมประโยคกรอบใดกรอบหนึ่งใน 2 กรอบนี้ได้ เรียกว่า คำกริยาวิเศษณ์

ตัวอย่าง ของ แพง ที่ เคี้ยว

แดง จะ ไป ค้าย

คำว่า ที่ เคี้ยว ค้าย ในตัวอย่างข้างบนนี้ เรียกว่าเป็นคำกริยาวิเศษณ์

2.12. คำพิเศษ

ใช้กรอมประโยคทดสอบที่มี 6 ตำแหน่ง คือ

นาม ลักษณะนาม บอกรกำหนดเสียงตรี _____ กริยากรรม กริยาวิเศษณ์

คำที่อาจจะปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอมประโยคทดสอบนี้ได้ เรียกว่า

คำพิเศษ

ตัวอย่าง วิหุ เครื่อง นี้ นากลัว เสีย บอย

คำว่า นากลัว ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำพิเศษ

2.13. คำบอกเวลา ได้แก่คำที่อาจจะปรากฏหน้าคำบอกรกำหนดเสียงตรีได้ทันที หรือปรากฏหลังคำบอกจำนวนนับ หรือ คำหน้าคำบอกจำนวนได้ทันที เช่น

คำบอกเวลา + คำบอกรกำหนดเสียงตรี เช่น คืน นี้

คำบอกจำนวนนับ + คำบอกเวลา เช่น สอง ทุ่ม

คำหน้าคำบอกจำนวน + คำบอกเวลา เช่น สี่ เดือน

แต่จะปรากฏในกรอบประโยคทดสอบ นาม คำออกจำนวนนับ _____ ไม่ได้
นอกจากว่าคำนามนั้นคือ คำว่า เวลา เช่น

*สมุด สอง ชั่วโมง
เวลา สอง ชั่วโมง

2.14. คำบุพบท

ใช้กรอบประโยคทดสอบที่มี 5 ตำแหน่ง กรอบใดกรอบหนึ่ง ดังนี้

- ก. นาม กริยากรรม คำช่วยหลังกริยา _____ นาม
ข. นาม คำช่วยหน้ากริยา กริยากรรม _____ นาม

คำที่อาจจะปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบกรอบใดกรอบหนึ่ง
ใน 2 กรอบนี้ได้ เรียกว่า คำบุพบท

ตัวอย่าง เด็ก นอน อยู่ บน เียง
นิต เียง ขึ้น จาก น้ำ

คำว่า บน จาก ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำบุพบท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.15. คำเชื่อมประโยค

คำเชื่อมประโยค คือคำที่อาจจะใช้เชื่อมประโยค 2 ประโยค ซึ่งอาจจะเป็นประโยคเริ่ม¹ หรือประโยคไม่เริ่ม² ก็ได้

ตัวอย่าง ถ้าฝนตก ฉันจะอยู่บ้าน

คำว่า ถ้า ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำเชื่อมประโยค ซึ่งเชื่อมประโยคว่า ฝนตก กับ ฉันจะอยู่บ้าน

2.16. คำปฏิเสธ

คำปฏิเสธ คือคำที่อาจจะอยู่หน้าหรือหลังคำช่วยหน้ากริยาได้

ตัวอย่าง ฝน ไม่ คอย ตก

ฝน คง ไม่ ตก

คำว่า ไม่ ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำปฏิเสธ

¹ ดูคำอธิบายเรื่องประโยคเริ่ม ในเชิงอรรถที่ 1 หน้า 7.

² ประโยคไม่เริ่ม คือประโยคที่ขึ้นต้นบทสนทนาไม่ได้ จะต้องอาศัยคำพูดหรือข้อความที่มาก่อน หรือมีสถานการณ์มาช่วยแสดงจึงจะเข้าใจความหมายได้

ตัวอย่าง บทสนทนาที่มีประโยค 2 ประโยค

1) ปากกามีไหม เป็นประโยคเริ่ม

2) ไม่มี เป็นประโยคไม่เริ่ม

ในการที่จะเข้าใจความหมายของประโยคที่ 2 ว่าไม่มีอะไรนั้น จะต้องอาศัยข้อความในประโยคที่ 1

2.17. คำคงท้าย

คำคงท้าย คือคำที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของประโยคเสมอ เสียงวรรณยุกต์ และสระสั้นยาวของคำประเภทนี้ไม่คงที่ จะเปลี่ยนไปตามความหมายของแต่ละประโยค

ตัวอย่าง ไปไหนจะ (ประโยคคำถาม)

ไปหาแดงจะ (ประโยคบอกเล่า)

นึก

+

จา

(ประโยคตอบรับ)

คำว่า จะ จะ จา ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำคงท้าย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย